

Відгук

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

Чихурського Анатолія Сергійовича

на дисертацію **Руденької Тетяни Миколаївни «Формування**

професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких

спеціальностей засобами арт-педагогіки»., подану на здобуття наукового

ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Входження України в європейський і світовий простір, необхідність проведення якості української освіти у відповідності до світових стандартів зумовили радикальні зміни у модернізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців.

Багатогранний процес розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців мистецького напрямку залежить від багатьох умов. Однією з них є розробка та реалізація в процесі професійної підготовки новітніх педагогічних технологій міждисциплінарного характеру, до яких належать і технології арт-педагогічного змісту, розроблені спеціально для підготовки фахівців у навчальних закладах початкового і першого рівня вищої освіти.

У демократичному суспільстві проблема компетентного фахівця є однією з найважливіших. Це підкреслюється державними документами про освіту, які безпосередньо стосуються професійної підготовки компетентного, кваліфікованого фахівця середньої ланки, підготовленого на основі сучасних педагогічних технологій у коледжах – Законом України „Про вищу освіту” (2014), „Про освіту” (проект, 2015), «Стратегії економічного та соціального розвитку України (2004-2015 рр.)», «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013)», Положенні про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), державних стандартах освіти, нормативно-правових актах чинного законодавства України з питань освіти і науки. Зазначені документи висвітлюють специфіку вітчизняної освітньої сфери, яка покликана забезпечити підготовку людини до життя у світі різноманітних професійних можливостей. Варто відзначити, що мистецькі професії належать до таких видів

праці, де арт-педагогіка стає професійно значущою, суттєвою стороною діяльності режисера, організатора народної художньої творчості, а професійна мистецька комунікація – провідною формою професійної реалізації, продуктивність якої обумовлюється цілями й цінностями спілкування, прийнятими всіма його суб'єктами за норму індивідуальної поведінки.

Арт-педагогіка – особливий напрям в педагогічній науці, де навчання, виховання і розвиток особистості, в тому числі й особистості фахівця, відбуваються під впливом і засобами мистецтва (класичного і народного). Арт-педагогіка передбачає спільну мистецьку діяльність викладача і студента, сприяє розвитку суб'єкт-суб'єктних відносин у навчально-виховному процесі, дає можливість ефективно формувати професійні знання, вміння, навички й особистісні якості майбутнього фахівця мистецької спеціальності, що передбачає підготовку за спеціалізаціями «Народне пісенне мистецтво», «Народне інструментальне мистецтво», «Видовищно-театралізовані заходи».

Тому подана до захисту робота Руденської Т.М. є цікавим і досить вдалим прикладом вирішення педагогічною наукою однієї з найбільш актуальних для нашого суспільства проблем з сучасних методологічних позицій, адже формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки дисертантка розглядає в умовах коледжу культури і мистецтв – особливого навчального закладу, де здійснюється практична й методична підготовка фахівців для галузі культури. Згідно з основними положеннями нового Закону України «Про вищу освіту» (2014) коледжі культури і мистецтв належать до початкового і першого рівнів вищої освіти і забезпечують підготовку молодших бакалаврів і бакалаврів мистецтв. Потреба широкого запровадження новітніх педагогічних технологій формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей в коледжі є недостатньо дослідженою і набуває особливої актуальності в період реформування системи освіти. Крім того, коледж культури і мистецтв має необхідний ресурс для підготовки компетентного фахівця у зв'язку з можливістю використання засобів художнього слова,

режисури, акторської майстерності як навчальних дисциплін фахового спрямування.

Хочу відзначити ґрунтовну як теоретичну підготовку дисертантки, так і як практика, оскільки Тетяна Миколаївна пропонує на розгляд зміст дисциплін фахової спрямованості (художнього слова, режисури, акторської майстерності) у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей; зміст та форми проведення арт-педагогічних занять та арт-педагогічних ситуацій у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.

Хочу також наголосити на тому, що у дисертації обґрунтовано різні підходи до структурування професійної компетентності фахівців, на підставі чого запропоновано такі основні її компоненти: соціально-перцептивний (яким визначається місце і роль фахівця мистецької спеціальності у системі професій мистецького спрямування на основі його професійно-мистецьких та особистісних якостей); мотиваційно-емоційний компонент (обґрунтовує мотивацію студентів та діяльність у галузі культури і мистецтва та усвідомлення емоційно-чуттєвого аспекту означеної професії); когнітивний компонент (забезпечує необхідну сукупність знань та вмінь майбутнього фахівця мистецької спеціальності, сформованих на засадах арт-педагогіки); організаційно-діяльнісний компонент (за яким майбутній фахівець мистецької спеціальності набуває компетентності в процесі квазіпрофесійної чи власне професійної діяльності); рефлексивно-оцінний компонент (завдяки йому відбувається творча рефлексія отриманого рівня професійної компетентності та оцінюється місце і роль арт-педагогіки у процесі формування професійної компетентності). Обґрунтована структура професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей, яка лягла в основу арт-педагогічних технологій формування означеної професійної компетентності.

Доведено автором, що арт-педагогіка відіграє важливу роль у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей, оскільки забезпечує емоційно-чуттєве сприйняття професійної інформації та активізацію суб'єктної позиції на засадах мистецьких цінностей майбутніх

фахівців. Визначено основні методи арт-педагогіки, які сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей - метод роз'яснення, аналіз творів мистецтва, метод тематичного відбору художніх творів, метод контрадикторних переконань, метод аналізу проблемних ситуацій, метод художнього відтворення мистецької ідеї в ціннісному відношенні – та розкрито їх роль в професійній підготовці фахівців.

Безперечно позитивним в дисертаційній роботі є обґрунтовані Тетяною Миколаївною педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки, представлено програму та зміст експериментальної роботи, а також з'ясовано стан сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей у коледжі культури і мистецтв, необхідність формулювання низки педагогічних умов, які визначають сутність та зміст арт-педагогічних засобів формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.

Також позитивне враження складає системний підхід автора до аналізу наукової літератури та досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей, що дозволяє гіпотетично припустити, що реалізація означених умов дозволяє підвищити рівень ефективності процесу формування професійної компетентності означених фахівців та спроектувати експериментальну технологію цього процесу із залученням засобів арт-педагогіки.

На особливу увагу заслуговує педагогічний експеримент та окреслена методика вимірювання рівня професійної компетентності, її етапи та діагностичний інструментарій.

В науковій роботі варто зазначити проведений критеріальний аналіз стану сформованості професійної компетентності студентів мистецьких спеціальностей у коледжах, який дозволяє виділити основні тенденції формування окремих складових професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.

Отже, охарактеризована актуальна ситуація з розподілом студентів за рівнями професійної компетентності свідчить про необхідність розробки й апробації інноваційних педагогічних технологій, основаних на інтересах сучасної молоді та потребах сфери мистецтва у кваліфікованих і творчих фахівцях.

Варто зазначити спроектовану дисертантом технологію формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки в умовах навчання у коледжі та означено її структуру.

Заслугують на увагу розроблені автором етапи реалізації технології формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки в умовах навчання у коледжі, які передбачають застосування комплексу арт-педагогічних засобів реалізації технології (літературних, художніх, музичних, театральних, рухових) представлених у методичному компоненті технології.

Хочу зазначити охарактеризовані Тетяною Миколаївною цілі, зміст та порядок використання сукупності арт-педагогічних засобів і методів, які впливають на ефективність упровадженої технології формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей в умовах навчання у коледжі.

Аналізуючи новизну даного дослідження, можна стверджувати, що дисертантом зроблений важливий крок у дослідженні педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки в умовах навчання у коледжі; окреслено чинники впливу професійного середовища коледжу культури і мистецтв на формування професійної культури майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей; конкретизовано зміст, послідовність етапів, технологію формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки.

Особливу цінність має практичне значення даного дослідження, його результати (розроблена в процесі дослідження технологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецького профілю) може

використовуватися в системі професійної підготовки майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей в умовах навчання у коледжі, а також в системі підвищення кваліфікації працівників сфери культури.

Варто зазначити, що висновки і рекомендації дисертації можуть бути використані викладачами і керівниками навчальних закладів у проектуванні навчально-виховного процесу майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.

Достовірність проведених досліджень забезпечена методологічним обґрунтуванням вихідних позицій, а також системним аналізом теоретичного й емпіричного матеріалу, застосуванням комплексу методів, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження.

Заслуговує на увагу те, що експериментальна перевірка ефективності теоретико-методичних засад формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки підтверджує результати даного дослідження і показує, що вона дозволяє формувати основні види професійної компетентності, розвивати самостійне творче мислення, сприяє актуалізації та реалізації потенційних здібностей, особистісних та інтелектуальних можливостей, спрямовує на опанування сучасного досвіду, виробленню навичок і вмінь самореалізації у майбутній професійній діяльності.

Особистісний внесок здобувача підтверджується тим, що основні результати дослідження впроваджено в навчальний процес Житомирського коледжу культури і мистецтв імені Івана Огієнка Житомирської обласної ради, Комунального вищого навчального закладу «Тульчинське училище культури», Комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Коледж культури і мистецтв», Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв, Вищого навчального закладу комунальної форми власності «Ужгородський коледж культури і мистецтв».

Аналіз дисертації, додатків, автореферату та наукових публікацій автора свідчить про те, що здобувачем виконано оригінальне, актуальне, ґрунтовне дослідження, що робить певний внесок у педагогічну науку.

Таким чином, мету і завдання дисертаційного дослідження можна вважати досягнутим. Одержані результати підтверджують наукову компетентність автора, як дослідника.

Автореферат адекватно відображає структуру, головні положення та висновки дисертації.

Відзначаючи належний науково-теоретичний рівень дослідження Т.М. Руденської, висловимо деякі зауваження та побажання.

1. В першому розділі дисертації на сторінці 37 Ви, вказуєте на комплекс професійних знань майбутнього фахівця мистецької спеціальності, а саме, наприклад, в четвертому пункті: «...знання основ композиції та рисунка; основ дизайну» варто було б перефразувати на «...знання основ графіки, живопису та скульптури; декоративного мистецтва, дизайну та архітектури».
2. Нумерацію сторінок 24;35;53;83;84;87;123- перемістити з лівого верхнього кутка в правий верхній куток, а не пронумеровану сторінку означити номером 36 в зазначеному вище місці.
3. На сторінці 35 таблиці 1.1. «Професійна мотивація» надати стильової єдності з іншими таблицями, а в третій і четвертій колонці таблиці текст розмістити в горизонтальному положенні.
4. На сторінці 39 позиції А); Б);В) позначити малими літерами, а);б);в).
5. Рисунки 1.2; 2.1;3.1 і 3.2 перефразувати на таблиці, а рисунки 2.2;2.3;2.4;2.5;2.6;2.7;3.3;3.4;3.5 і 3.6 означити ,як діаграми і нумерацію подати 1.1;1.2...і т.д. А нумерацію таблиці 3.10 на сторінці 158 змінити на 3.11(так як це є її порядковий номер).
6. В додатках на сторінці 216 в тренінгу під номером 6 «Якого кольору дружба» , в колонці «Необхідні матеріали» , текст «Гуаші, плакат, скло» змінити на «Акварельні фарби, мило, папір...», а замість «...скло» вибрати з поданого переліку матеріалів: рентгенівська плівка, пластик, глянцева картон, крейдований папір, керамічна плитка, той, який Вам найбільше підійде для проведення даного тренінгу. А на сторінці 219 внести зміни в текст про

монотипію «Якого кольору дружба» щодо використання матеріалів для виконання даного тренінгу.

Висловлені зауваження однак, не мають вирішального значення і не знижують високої теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження актуальної педагогічної проблеми.

Рівень виконання дисертанткою визначених для дослідження завдань, вагомість і новизна теоретичних результатів, їх актуальність і значимість для практичної діяльності сучасної системи педагогічної освіти дають підставу вважати, що дисертація на тему «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей засобами арт-педагогіки» є самостійною і завершеною науковою роботою, яка за обсягом і обґрунтованістю проведених досліджень, науковою значущістю отриманих результатів відповідає всім вимогам ДАК України до кандидатських дисертацій, а її автор – Руденька Тетяна Миколаївна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіка.

Офіційний опонент –

Кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри образотворчого мистецтва

факультету мистецтв Східноєвропейського

національного університету імені Лесі Українки

А.С. Чихурський

ПІДПИС	<i>Чихурський А.С.</i>
ЗАСВІДЧЕНО	<i>Чихурський А.С.</i>
Вчений секретар університету	<i>Чихурський А.С.</i>
« 23 »	03 2017